

Uchwała Nr XXXIII/346/2022
Rady Gminy Czarna
z dnia 30 marca 2022 roku

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czarna na lata 2022-2025”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 559), art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1, ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.), Rada Gminy Czarna uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Czarna na lata 2022-2025” – stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czarna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r.

§4. Tracą moc: uchwała Nr XXX/320/2021 Rady Gminy Czarna z dnia 23 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Czarna na 2022 rok” oraz uchwała Nr XXXIII/292/06 Rady Gminy w Czarnej z dnia 17 lutego 2006 r. w sprawie: uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Przewodniczący Rady Gminy

Zdzisław Jaromi

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025**

**RADA GMINY
w CZARNEJ**
37-125 Czarna
powiat Łańcut

Załącznik Nr 1
do uchwały nr XXXIII/346/2022
z dnia 30 marca 2022 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii
na lata 2022 - 2025**

*GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025*

I. WSTĘP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 zwany dalej „Programem” jest zapisem działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych Gminy, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych i innych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Tworzony jest na podstawie obserwacji prowadzonych w latach poprzednich oraz w oparciu o realizację Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (NPZ) i określony w nim cel operacyjny nr 2: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Program to podstawowy dokument polityki społecznej i zdrowia publicznego, który służy realizacji kierunków i celów działań na rzecz poprawy zdrowia, w szczególności w obszarze problemów uzależnień, skierowanych do mieszkańców Gminy Czarna.

Ważnym priorytetem Programu jest, aby wszyscy mieszkańcy Gminy Czarna niezależnie od wieku czy statusu społecznego - uzyskali większą świadomość tego, jak ich ryzykowne zachowania związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków oraz innych uzależnień wpływają na zdrowie.

Program ma na celu zmniejszanie skali zjawiska problemów uzależnień na terenie Gminy poprzez zachowania prozdrowotne i pełne uczestnictwo w edukacji, pracy, życiu społecznym i rodzinnym. W ramach tego celu zaplanowano zadania, które mają wpłynąć na promowanie zdrowia, a tym samym ograniczać problemy, wynikające z różnych uzależnień.

Program stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych. Uwzględnia on cele operacyjne oraz zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Częścią składową "Programu" są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Odpowiada on współczesnym tendencjom dotyczącym, zarówno sięgania po różne środki psychoaktywne, jak i metodom ich rozwiązywania. Coraz częściej obserwuje się, że osoby spożywające alkohol zażywają zamiennie również inne środki psychoaktywne lub łączą je z alkoholem. Przez to współczesna profilaktyka, a także leczenie osób uzależnionych, coraz mniej rozdzielają problematykę alkoholową i narkotykową.

*GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025*

II. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Obowiązek uchwalania Programu wynika z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) oraz z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.). Do realizacji zadań określonych w Programie mają zastosowanie następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.),
2. Ustawa przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 2050 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
4. Ustawa o zdrowiu publicznym z dnia 11 września 2015 r. (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1956 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559),
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn. zm.),
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 - 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

III. OPIS PROBLEMATYKI UZALEŻNIEŃ

1. Przeciwdziałanie alkoholizmowi:

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- ❖ tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu;
- ❖ działalność wychowawczą i informacyjną;
- ❖ ograniczanie dostępności alkoholu;
- ❖ leczenie, rehabilitację osób uzależnionych od alkoholu;
- ❖ zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- ❖ przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- ❖ realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Nadużywanie alkoholu należy do poważnych problemów społecznych, powodujących szereg szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych. Należą do nich m. in. pogorszenie stanu zdrowia fizycznego i psychicznego, rozluźnienie lub rozpad więzi rodzinnych i międzyludzkich, przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, a także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo i samorząd jak również przez osoby uzależnione i ich rodziny.

Na szkody związane z nadużywaniem alkoholu i różnego rodzaju substancji psychoaktywnych jest narażony każdy.

Waga problemu wymaga podejmowania działań zmierzających do zredukowania szkód nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, ale także podejmowania działań profilaktycznych i promowania wzorców kulturowych opartych na abstynencji.

Zespół uzależnienia od alkoholu to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których picie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które poprzednio miały dla osoby uzależnionej większą wartość.

Głównym objawem zespołu uzależnienia od alkoholu jest jego pragnienie. Wypicie alkoholu nawet po bardzo długim okresie abstynencji może wyzwać zjawisko gwałtownego nawrotu innych objawów zespołu uzależnienia, znacznie szybciej niż pojawienie się uzależnienia u osób poprzednio nieuzależnionych.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025**

Światowa Organizacja Zdrowia wyodrębniła dwa rodzaje picia problemowego – ryzykowne i szkodliwe. Picie ryzykowne to spożycie jednorazowo nadmiernej ilości, które nie powoduje jeszcze negatywnych konsekwencji, ale może się tak stać, o ile model konsumpcji nie zmieni się na bardziej umiarkowany. Natomiast picie szkodliwe powoduje już szkody zdrowotne. Oba rodzaje można postrzegać jako jeden z pierwszych etapów na drodze do choroby alkoholowej.

W kategoriach psychologicznych picie szkodliwe to taki sposób spożywania alkoholu, który powoduje utratę kontroli. Nie zauważamy, że picie alkoholu prowadzi do różnych szkód i konsekwencji, takich jak obudzenie się w obcym miejscu, pobicie kogoś albo utrata świadomości działania. Picie szkodliwe powoduje, że człowiek zaniedbuje swoje zainteresowania i obowiązki. Zaczyna pić coraz intensywniej, ustawia swój styl życia pod kątem alkoholu, odkładając na później zadania do wykonania (*dr Adam Kłodecki, specjalista psychoterapii uzależnień*).

Nie tylko uzależnienie od alkoholu, ale także **ryzykowne spożywanie** (picie nadmiernych ilości niepociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji) oraz **szkodliwe picie** (powoduje szkody, ale nie występuje uzależnienie) są przyczyną powstawania:

- ✓ problemów w rodzinach oraz ich rozpadu,
- ✓ problemów w kontaktach z ludźmi,
- ✓ problemów finansowych,
- ✓ przemocy wobec bliskich,
- ✓ problemów z prawem (karalność).

Mając powyższe na uwadze, działania podejmowane przez samorząd na rzecz ograniczania szkód, których powodem jest alkohol powinny być skierowane **do ogółu mieszkańców - również tych niepijących**. Polityka wobec alkoholu powinna dotyczyć całej społeczności lokalnej, a nie tylko stosunkowo wąskiej grupy podwyższonego ryzyka, do której należą osoby uzależnione, dzieci wychowujące się w rodzinach, gdzie występuje problem alkoholowy, osoby doświadczające przemocy, kobiety w ciąży sięgające po alkohol czy pijący w sposób ryzykowny.

Szkody zdrowotne: Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Większe ryzyko niesie za sobą palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek ze spożywaniem alkoholu.

2. Przeciwdziałanie Narkomanii oraz innych uzależnień

Narkomania definiowana jest jako „stałe lub okresowe przyjmowanie w celach niemedycznych środków odurzających lub psychotropowych lub środków zastępczych w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie”. Jest to problem wielosektorowy, gdyż obejmuje opiekę zdrowotną, pomoc społeczną, oświatę, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, służby celne oraz środki masowego przekazu.

Definicja uzależnienia - dla określenia zespołu uzależnienia często stosowane są terminy: lekomania, narkomania, toksykomania, chemiozależność, lekozależność, nałóg.

Uzależnienie jest to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których zachowania związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych uzyskują wyraźną przewagę nad innymi, które były charakterystyczne dla danej osoby. Jest to zespół określonych objawów i zachowań, wywołanych nieodpartym pragnieniem przyjmowania substancji psychoaktywnych (głód psychiczny). Uzależnienie może rozwinąć się w wyniku używania substancji psychoaktywnych. Uzależnienie jest przekroczeniem bardzo ulotnej i trudnej do zauważenia granicy między chęcią, która wyraża dobrowolność, a przymusem, który całkowicie zaburza kontrolę. Tę granicę przekracza się tylko raz, ale bezpowrotnie. Uzależniony, nawet gdy nie przyjmuje substancji psychoaktywnych, to do końca życia pozostaje osobą uzależnioną. Uzależnienie jest przewlekłą chorobą centralnego układu nerwowego, która charakteryzuje się okresami remisji (abstynencji) i nawrotów. Uzależnienie prowadzi do powstania wielu szkód, m. in.: somatycznych, psychicznych, społecznych.

Uzależnienie często kończy się śmiercią z powodu następstw zdrowotnych.

Osoby uzależnione powinny się leczyć. Współczesne kierunki leczenia uzależnienia to:

- ✓ programy tzw. **drug free** - nastawione na zaprzestanie przyjmowania substancji psychoaktywnych i powrót do życia zgodnego z przyjętymi w danej kulturze normami. Podstawową metodą leczenia są oddziaływania psychoterapeutyczne; nie stosuje się farmakoterapii uzależnienia. Leczenie może się odbywać zarówno w ośrodkach całodobowych, jak i dziennych czy ambulatoryjnych,
- ✓ leczenie farmakologiczne, w tym programy substytucyjne. Leczenie w programach substytucyjnych polega na długoterminowym stosowaniu leków substytucyjnych (np. metadonu) w nadzorowanych programach medycznych. Leczenie to nastawione jest na poprawę zdrowia pacjenta, ograniczenie przyjmowania substancji psychoaktywnych, ograniczenie rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025**

---

3. Uzależnienia behawioralne

Uzależnienie behawioralne wiąże się z silną potrzebą, przymusem psychicznym zażywania jakiejś substancji albo wykonywania określonej czynności. Bez względu na to, czy będzie to uzależnienie od alkoholu, leków, narkotyków czy też hazardu, zakupów, prowadzi do koncentrowania się życia wokół tego, co jest przyczyną uzależnienia. Osoba uzależniona będąc ofiarą nałogu cierpi w zasadzie w każdej sferze życia: emocjonalnej, psychicznej, intelektualnej i fizycznej.

Substancje psychoaktywne – alkohol, nikotyna, leki i narkotyki, takie jak kokaina lub opioidy (kodeina, morfina i heroina), działają w taki sposób, że stymulują umiejscowione w mózgu receptory.

Z kolei w przypadku **uzależnień behawioralnych** dochodzi do uzależnienia od pewnego stanu psychicznego, wyrzutu endorfin. Osoba uzależniona stara się, by taki stan trwał jak najdłużej – jej organizm zostaje pobudzony, następuje kumulacja przyjemności, a później rozładowanie emocji. Dlatego też hazardziści grają dopóki mają pieniądze, a sami nie są w stanie przerwać procesu ciągłego stymulowania emocji.

I właśnie to jest istota różnicy między wspomnianymi uzależnieniami. Substancje psychoaktywne działają na receptory, a określone zachowanie przy uzależnieniach behawioralnych wpływa na stan emocjonalny, wyrzut endorfin i adrenaliny.

Objawy odstawienne

Objawy odstawienne w uzależnieniach behawioralnych ograniczają się do sfery psychicznej, pojawiają się lęk, niepokój i depresja. W przypadku uzależnienia od substancji psychoaktywnych występują zespoły abstynencyjne, które, w zależności od rodzaju substancji, mają różnoraki przebieg chorobowy. Występują objawy fizyczne, takie jak dreszcze, zimne poty czy biegunka.

Sfera społeczna

W obu przypadkach negatywne skutki objawiają się także w sferze społecznej. Dochodzi do izolowania się od ludzi, pojawiają się złe relacje rodzinne, związane z zanikaniem więzi czy wręcz rozpadem rodziny, nie bez znaczenia są też ogromne problemy w pracy, nierzadko kończące się jej utratą.

Oba rodzaje uzależnień mają wiele wspólnych cech:

- ✓ poczucie przymusu wykonywania określonych zachowań;
- ✓ tolerancja na substancje czy określone zachowanie – występuje konieczność ich nasilania w celu uzyskania podobnych efektów;
- ✓ zaniedbywanie innych źródeł przyjemności;

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025**

- ✓ kontynuowanie zachowań mimo pojawiania się wyraźnych szkód, które się z nimi wiążą.

Różnice:

- ✓ o ile osoba uzależniona może całkowicie odstawić substancje psychoaktywne, o tyle całkowitej abstynencji w przypadku niektórych uzależnień behawioralnych zachować się nie da. Trudno wyobrazić sobie bowiem osobę uzależnioną od komputera, która rezygnuje z tego narzędzia i tym samym znacznie ogranicza sobie szanse rozwoju osobistego.
Podobnie osoba uzależniona od zakupów nie jest w stanie zrezygnować z robienia jakichkolwiek zakupów;
- ✓ Przy uzależnieniach chemicznych pierwszym krokiem jest detoksykacja, polegająca na oczyszczeniu organizmu z toksyn. Tego etapu w uzależnieniach behawioralnych oczywiście nie ma.
- ✓ Kolejną różnicą jest stopień negatywnego wpływu uzależnienia na organizm. Podczas gdy uzależnienia chemiczne mogą prowadzić do bardzo poważnych uszczerbków na zdrowiu, uzależnienia behawioralne pod tym względem wydają się być znacznie łagodniejsze.
Chociaż np. kompulsywne objadanie się jest z pewnością bardzo groźne dla zdrowia, a uzależnienie od seksu znacznie zwiększa ryzyko zarażenia się chorobami przenoszonymi drogą płciową.
- ✓ Leczenie farmakologiczne pacjentów uzależnionych od środków chemicznych polega na podawaniu im środków używanych w terapii odwykowej: naltreksonu, naloksenu oraz nalmefenu. Są to leki działające na receptory opioidowe w mózgu. Pacjentom podaje też leki, które hamują np. głody alkoholowe. Inaczej sytuacja wygląda w przypadku uzależnień behawioralnych. Nie ma idealnych farmaceutyków, które hamowałyby niepożądane działania osób uzależnionych od konkretnych zachowań, stanów emocjonalnych.
- ✓ W przypadku uzależnień behawioralnych praktycznie nie istnieje ryzyko przedawkowania, choć zdarzały się przypadki śmierci przed ekranem komputera związane z zaniedbaniem realizacji podstawowych potrzeb fizjologicznych, takich jak sen, jedzenie i picie.

Do najpopularniejszych uzależnień czynnościowych należą:

- ✓ uzależnienie od komputera,
- ✓ uzależnienie od internetu,
- ✓ uzależnienie od smartfona,
- ✓ uzależnienie od hazardu,
- ✓ pracoholizm,
- ✓ uzależnienie od ćwiczeń fizycznych,
- ✓ uzależnienie od seksu,
- ✓ zakupoholizm.

*GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025*

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Z danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) wynika, że około 7 proc. Polaków spożywa alkohol w sposób problemowy, czyli ryzykowny lub szkodliwy. W tej grupie 85% osób miało incydent nadmiernego upicia się. 60 % osób z grupy pijących problemowo upija się wódką – wynika z przeprowadzonych z badań Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS). Sięgając po mocne alkohole, osoby pijące problemowo wypijają więcej czystego alkoholu, niż gdy wybierają piwo lub wino.

Według standardów WHO (Światowa Organizacja Zdrowia) picie problemowe, czyli ryzykowne i szkodliwe, oznacza spożywanie regularnie powyżej 20 gramów czystego alkoholu dziennie przez kobiety oraz 40 gramów przez mężczyzn (przy łącznym tygodniowym spożyciu co najmniej 140 gramów czystego alkoholu w przypadku kobiet oraz 280 gramów w przypadku mężczyzn).

Z danych PARPA wynika, że zdecydowana większość, bo aż 80% Polaków, pije umiarkowanie, czyli nie więcej niż 6 litrów alkoholu rocznie. Tylko 7% konsumentów spożywa alkohol w sposób problemowy. Wzorem konsumpcji alkoholu w tej właśnie grupie przyjrzała się firma badawcza CBOS, która na zlecenie Związku Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego – Browary Polskie przeprowadziła badanie „Modele picia napojów alkoholowych w Polsce”. Wynika z niego, że ponad 85% Polaków, którzy spożywają alkohol w sposób problemowy, miało w ciągu roku doświadczenie nadmiernego upicia się. To o blisko 40 punktów procentowych więcej niż w grupie, która odpowiedzialnie spożywa alkohol.

Analitik CBOS Marcin Herrmann zauważa, że wśród pijących ryzykownie i szkodliwie dużo częściej z alkoholem przesadzają osoby, które sięgają po mocne trunki, w przeciwieństwie do tych, którzy poprzestają na piwie lub winie. W blisko 60% przypadków wódka jest alkoholem, za pomocą którego dochodzi do upicia się. Dwukrotnie rzadziej dotyczy to piwa, a tylko 13% badanych z grupy ryzyka wskazuje na wino.

Polacy, którzy piją problemowo, potrafią też wypić na raz dużo większe ilości alkoholu. Najwięcej czystego alkoholu spożywają przy okazji picia wódki (195 gramów, czyli ponad pół litra wódki na raz). W przypadku piwa ilość spożywanego na raz alkoholu to średnio 130 gramów, czyli 66 proc. tego, co w przypadku wódki.

Z danych PARPA wynika, że średnie spożycie alkoholu w Polsce wynosi 9,4 litra czystego alkoholu etylowego na mieszkańca rocznie. 58% wypijanego w Polsce alkoholu to piwo, a 34% to trunki wysokoprocentowe.

*GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025*

Problemy alkoholowe należą do najważniejszych problemów społecznych występujących zarówno na terenie województwa podkarpackiego, jak i całego kraju. W Polsce prognozowany jest stały trend wzrostowy w zakresie spożycia alkoholu.

Według danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) w 2020 roku spożycie 100% alkoholu w przeliczeniu na mieszkańca wyniosło 9,6 l i w stosunku do 2019 roku zmniejszyło się o 0,18 l, a w stosunku do 2018 roku zwiększyło się o 0,05 l.

Alkohol jest legalnym towarem rynkowym i powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne zwłaszcza spożywany w nadmiernych ilościach. Alkohol jest przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, który przez regulacje prawne wpływa na minimalizowanie powstawania szkód.

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Poza wyniszczeniem zdrowotnym i psychicznym, które dotyczą osoby uzależnionej, spożywanie alkoholu ma również wymiar społeczny, obejmując swoim zasięgiem członków rodzin i osoby żyjące w najbliższym otoczeniu alkoholika.

Problem narkotykowy i dopalaczy

Z ogólnopolskich badań ankietowanych prowadzonych w roku 2019 zgodnie z metodologią międzynarodowego Europejskiego Programu Badań Ankietowych w Szkołach (ESPAD) wspierane jest przez Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction - EMCDDA), które dostarcza danych w zakresie jednego z pięciu kluczowych wskaźników, tj; używania narkotyków w populacji generalnej. Badania zostały przeprowadzone na próbach losowych uczniów klas I i III szkół ponadpodstawowych (wg starego systemu edukacji) oraz klas III gimnazjów i klas II szkół ponadgimnazjalnych (wg nowego systemu edukacji). Badania zrealizowano w 383 klasach gimnazjalnych (51,7% stanowiły dziewczęta, zaś 48,3 chłopcy) oraz 431 klasach szkół ponadgimnazjalnych (51,2 % stanowiły dziewczęta, zaś 48,8% chłopcy) W gimnazjum zebrano 5939 ankiet, zaś w szkołach ponadgimnazjalnych – 6695 ankiet.

Jak pokazały wyniki badań ogólnopolskich, używanie substancji nielegalnych stało się coraz bardziej widocznym problemem. Pod względem rozpowszechniania używania leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza polskie piętnasto-szesnastolatki plasują się na pierwszym miejscu w Europie. Istotną cechą problemu używania substancji psychoaktywnych przez młodzież jest jego nierównomierna dystrybucja na terenie kraju.

*GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025*

Dane pokazują, że na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechniania eksperymentowania znajdują się marihuana i haszysz (21,4% wśród gimnazjalistów oraz 37,2% wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych), na drugim miejscu leki uspakajające i nasenne bez przepisu lekarza (15,1% wśród gimnazjalistów oraz 18,3% wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych), na trzecim miejscu substancje wziewne (8,6% wśród gimnazjalistów oraz 6,9% wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych). Wśród gimnazjalistów trzyprocentowe rozpowszechnianie osiągnęły jeszcze leki przeciwbólowe w celu odurzenia się (6,6%), amfetamina (4,2%), ecstasy (3,3%), LSD lub inne halucynogeny (3,2%), metamfetamina (3%). Wśród starszych uczniów analogiczna lista środków, których używało kiedykolwiek w życiu, co najmniej 3% badanych obejmuje leki przeciwbólowe w celu odurzenia się (5,9%) amfetamina (4,7%), ecstasy (5,1%), LSD lub inne halucynogeny (4,2%) oraz kokainę (3,1%).

Uzależnienia behawioralne

Uzależnienia behawioralne to nowa grupa **uzależnień** psychicznych, które wiążą się z nałogowym wykonywaniem pewnych przyjemnych czynności. Ich realizacja prowadzi do krótkotrwałego uczucia euforii i ulgi, po **czym** pojawia się jeszcze silniejsza potrzeba ich powtórzenia.

Zaburzenia **behawioralne** to najczęściej spotykana grupa uzależnień. Uzależnienie tego rodzaju charakteryzuje się odczuwaniem wewnętrznego przymusu do powtarzania pewnych czynności lub grup czynności. Wykonywanie tych czynności przez uzależnionego, powoduje u niego uczucie euforii, spełnienia oraz zadowolenia.

Aktualnie w szybkim tempie przybywa osób uwikłanych w różnego rodzaju **uzależnienia behawioralne** (od czynności), których można wymienić bardzo dużo. Do **najczęstszych** należą **uzależnienie** od: hazardu, nowych mediów (komputer, smartfon, tablet), gier komputerowych, seksu, zakupów, ćwiczeń fizycznych, opalania się i inne.

Wielu rodziców zadaje sobie pytanie, czy ich nastoletnie dzieci mogą uzależnić się od komputera lub innych czynności. Czy takie niepokojące zjawiska mogą zagrozić zdrowiu i bezpieczeństwu dzieci w wieku 13-16 lat?

Do niedawna uważano, że można się uzależnić tylko od substancji psychoaktywnych, a więc od alkoholu, tytoniu, leków i narkotyków. Okazuje się niestety, że w dobie nowoczesnych technologii informatycznych dorastające dzieci są coraz bardziej narażone na inne zagrożenia, które określa się jako uzależnienie od czynności lub uzależnienie behawioralne.

Szybki rozwój nowych mediów powoduje, że dzieci na co dzień wychowują się z komórką, komputerem i internetem, który otwiera przed nimi świat cyberprzestrzeni.

*GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025*

Z jednej strony nowe media rozwijają dziecko, dostarczając mu edukacji, rozrywki i kontaktów towarzyskich, z drugiej niosą potencjalne zagrożenia, takie jak: cyberseks, hazard on-line, uwikłanie w internetową sieć niepożądanych kontaktów, pokazują treści i obrazy, które mogą wypaczać wpajane przez rodziców normy i wartości.

Rodzice czasami mają dużą trudność w odróżnieniu pasji, w jaką angażuje się dziecko, od nałogowego zachowania. Jeszcze trudniej im to zrobić w przypadku czynności wpisanych w codzienne życie dziecka, takich jak: robienie zakupów, jedzenie, ćwiczenia fizyczne, używanie komórki czy internetu. Rodzice wiedzą, że dzieci nie powinny pić alkoholu, używać narkotyków oraz palić papierosów, ale jak ograniczyć czynności, które i tak muszą czy powinny wykonywać? Kłopot w tym, że nie zawsze wiemy, gdzie jest ta granica i jak daleko można ją bezpiecznie przesuwac. Czy wystarczy tylko zachować umiar? A co zrobić, gdy go nie ma? Jak przywrócić właściwe proporcje? Warto podkreślić, że większość naszego społeczeństwa uważa, że uzależnienie od czynności nie jest tak zagrażające jak uzależnienia od substancji psychoaktywnych. Czy opinia ta jest uzasadniona w świetle badań, szczególnie w odniesieniu do dzieci i nastolatków? Przyjrzyjmy się zatem statystyce:

Hazard

Ponad 50 tys. Polaków jest uzależnionych od gier hazardowych, a blisko 200 tys. naraża się przez swoje zachowanie na ryzyko uzależnienia. W ciągu roku poprzedzającego badanie blisko jedna czwarta mieszkańców Polski w wieku powyżej 15-tego roku życia grała w gry na pieniądze. Wyniki badań wskazują, że im młodszy gracz, tym bardziej jest zagrożony uzależnieniem. Wśród osób w wieku od 15 do 34 lat odsetek graczy mających problem z hazardem jest najwyższy.

Internet

Problem dotyka głównie ludzi młodych do 34. roku życia, zdecydowana większość to dzieci i młodzież poniżej 25. roku życia. Co dziesiąty nastolatek należy do grupy zagrożonych lub uzależnionych. 60% dzieci i młodzieży między 9-tym a 16-tym rokiem życia w sposób aktywny codziennie lub prawie codziennie korzysta z komputera i internetu. 70% młodych ludzi korzysta ze stron prezentujących gry on-line – zdecydowana większość badanych rodziców (83%) potwierdza ten fakt.

Gry komputerowe

Gry komputerowe to najpopularniejszy sposób korzystania z komputera wśród dzieci w wieku 4–14 lat. Tak spędza czas 60% dzieci. Gry komputerowe są bardziej popularne wśród chłopców niż wśród dziewcząt. Z aktywności tej korzysta 69% chłopców w wieku

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025

4–14 lat i 51% dziewcząt. Wiek dziecka jest czynnikiem wyraźnie różnicującym sposób korzystania z komputera. Im starsza grupa wiekowa, tym większy odsetek dzieci korzysta z komputera. O ile wśród dzieci w wieku 4–6 lat z komputera korzysta 48%, o tyle w grupach starszych (7–10 lat, 11–14 lat) jest to odpowiednio 71% i 85% dzieci.

Cyberseks

W cyberprzestrzeni inicjacja seksualna z reguły odbywa się około 16-tego roku życia, podczas gdy inicjacja seksualna w realu ze swoją dziewczyną lub chłopakiem po 18-tym roku życia. Niemal 40% uczniów co najmniej raz otrzymało w sieci propozycję, by nawiązać kontakt seksualny. Aż 73% obejrzało co najmniej jeden film pornograficzny, a 17% systematycznie surfuje po stronach o tematyce pornograficznej. Wirtualny seks uprawiał co dziesiąty uczeń ostatnich klas szkoły podstawowej i aż co piąty gimnazjalista. Najmłodszy amator cyberseksu miał jedynie 12 lat.

Zakupoholizm

Osoby młodsze są bardziej skłonne do utraty kontroli nad zakupami. Wysoka skłonność do kupowania ujawnia się zwykle u dziewcząt około 18-tego roku życia, a zmniejsza po 35-tym roku życia. W skali kraju jest to 3,5% badanych, czyli prawie milion osób w populacji. Badania prowadzone w jednym z warszawskich centrów handlowych (tzw. galerii) wskazują, że więcej niż 70% kupujących stanowią osoby w wieku 14–35 lat. Wskazuje to na większą otwartość nastolatków na nowości, ale jednocześnie podatność na wpływy. Należy zwrócić uwagę, że wśród tych osób aż 26% stanowią uczniowie, a 21,5% to studenci.

Fonoholizm

Ponad 90% młodych ludzi posiada telefon komórkowy i intensywnie go wykorzystuje: 91% raz lub kilka razy dziennie wysyła SMS-y, a 82% wykonuje połączenia komórkowe, łączy się za pomocą telefonu z internetem w celu skorzystania z serwisów społecznościowych, portali internetowych lub poczty e-mail. Aż 60% nastolatków przyznało, że korzysta z telefonu komórkowego podczas lekcji, 44% w czasie rodzinnego obiadu, a 28% – w kinie.

Przytoczone wyniki badań obrazują poziom zagrożenia dzieci i nastolatków różnymi formami uzależnień od czynności. Lista ta nie kończy się na wymienionych zachowaniach. Można tu dopisać jeszcze inne typowe dla nastolatków czynności, które nie zostały do tej pory poddane szczegółowym badaniom, jak m.in. przesadne dbanie o zdrowe odżywianie się (ortoreksja), ćwiczenie muskulatury ciała (bigoreksja) czy opalanie się (tanoreksja). Warto dodać, że możliwość rozwoju uzależnień u dzieci i nastolatków związana jest nie tylko z procesami dojrzewania, potrzebą zaznaczenia swojej odrębności czy eksperymentowania z nowymi zachowaniami. Duże znaczenie ma tu wpływ mediów kształtujących trendy mody młodzieżowej na nabywanie różnych dóbr, m.in. ubrań, nowoczesnych multimedialnych urządzeń technicznych. Ich posiadanie zwiększa zarówno poziom własnej satysfakcji dziecka, jak i służy wyrażaniu siebie i ekspresji

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025**

---

swojego wnętrza. „Być trendy” wśród nastolatków stanowi o ich atrakcyjności, polepsza status i miejsce w grupie rówieśniczej. Uzyskanie pozytywnej oceny rówieśników jest wśród znaczącej grupy nastolatków główną miarą osobistej wartości i sukcesu. Oczywiście kwestie te nie wyczerpują listy czynników ryzyka uzależnienia, ważne są także czynniki rodzinne, środowiskowe czy uwarunkowania genetyczne.

**V. ADRESACI GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII**

Adresatami Programu są w głównej mierze mieszkańcy Gminy Czarna, a w szczególności:

- ✓ osoby i rodziny z problemem alkoholowym, z problemem narkomanii oraz doświadczające przemocy i innych uzależnień,
- ✓ osoby uzależnione od alkoholu i współuzależnione,
- ✓ dzieci i młodzież bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych i innych uzależnień,
- ✓ dzieci i młodzież z grup podwyższonego ryzyka, ze środowisk zagrożonych z powodu dysfunkcji lub sytuacji społecznej, rodzinnej i środowiskowej,
- ✓ osoby działające w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień, zajmujące się pomocą osobom i rodzinom z problemem alkoholowym, narkotykowym, innych uzależnień i problemem przemocy,
- ✓ osoby dorosłe z grup ryzyka oraz członkowie ich rodzin,
- ✓ osoby zajmujące się działalnością wychowawczą m.in. w szkołach, przedszkolach,
- ✓ osoby działające w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień,
- ✓ osoby zajmujące się zapobieganiem występowania problemów uzależnień i pomocą osobom i rodzinom z problemem uzależnień oraz z problemem przemocy w rodzinie,
- ✓ podmioty publiczne, społeczne i prywatne działające w obszarze szeroko rozumianej profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ✓ środowiska abstynenckie oraz organizacje lokalne.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025**

**VI. REALIZATORZY GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI
i ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII**

Głównym realizatorem Programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czarnej w ścisłej współpracy z jednostkami organizacyjnymi Gminy Czarna, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i instytucjami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Koordinację realizacji Programu prowadzi Wójt Gminy poprzez powołanego Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

**VII. DZIAŁANIA GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH**

W ramach realizacji zadań własnych gminy, wynikających z *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, została powołana Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- a) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym:
  - motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego,
  - udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
  - kierowanie osób zgłoszonych do GKRPA na badania specjalistyczne,
  - kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
- b) Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz prowadzenie działalności informacyjnej.
- c) Opiniowanie:
  - projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
  - projektów uchwał o których mowa w art. 12 ust. 1-3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
  - zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy Czarna w zakresie określonym w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz wyrażanie opinii w tej sprawie w drodze postanowienia.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025**

- d) Udział w przeprowadzaniu kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych.
2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

Za pracę w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przysługuje jej członkom wynagrodzenie za jedno posiedzenie w kwocie:

- a) 250 zł (dwieście pięćdziesiąt złotych) dla Przewodniczącego i Zastępcy Przewodniczącego
b) 250 zł (dwieście pięćdziesiąt złotych) dla Sekretarza
c) 150 zł brutto (sto pięćdziesiąt złotych) dla pozostałych członków.

Podstawą do wypłaty wynagrodzenia, o którym mowa, jest lista obecności z posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

VIII. CEL GŁÓWNY

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest prowadzenie działań profilaktycznych mających na celu ograniczenie występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz związanych z nimi szkód zdrowotnych i społecznych na terenie Gminy Czarna.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- ✓ **profilaktyki uniwersalnej** - adresowanej do wszystkich mieszkańców Gminy Czarna (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- ✓ **profilaktyki selektywnej** - adresowanej do grupy o podwyższonym ryzyku występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- ✓ **profilaktyki wskazującej** - adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód, rehabilitacji - wsparcie działalności środowisk abstynenckich i grup samopomocowych, wsparcie psychologiczne i społeczne,
- ✓ **promocji zdrowego stylu życia i edukacji zdrowotnej.**

Priorytety:

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025**

- ✓ rozszerzenie oferty zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży (systematyczne, zróżnicowane i profesjonalne oddziaływania na dzieci, młodzież i ich rodziny stwarzające okazje do zaspokajania ich potrzeb psychicznych, nauczenia radzenia sobie z trudnymi sytuacjami oraz wyrobienia nawyków prowadzenia zdrowego stylu życia, co powinno przyczynić się do ograniczania w przyszłości problemów wynikających z nadużywania alkoholu, używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych,
- ✓ prowadzenie i upowszechnienie działań informacyjno-edukacyjnych mających na celu podniesienie wśród mieszkańców, a w szczególności wśród dzieci i młodzieży poziomu wiedzy o zagrożeniach wynikających z nadużywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz zachowań ryzykownych,
- ✓ zwiększenie dostępności i podnoszenie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym oraz dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- ✓ zintensyfikowanie działań w zakresie skutecznego egzekwowania przepisów dotyczących sprzedaży i podawania, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych,
- ✓ prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej, informacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii,
- ✓ udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy terapeutycznej oraz pomocy społecznej,
- ✓ wspieranie działań instytucji, organizacji, stowarzyszeń, osób fizycznych i organizacji pozarządowych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotykowych oraz innych uzależnień.

Zbiór działań ujętych w programie uwzględnia kontynuację zadań zainicjowanych w latach poprzednich. W zależności od zmieniających się potrzeb lokalnych, "Program" mając charakter dokumentu otwartego może podlegać stosownym modyfikacjom.

IX. SZCZEGÓŁOWE CELE I ZADANIA PROGRAMU

Celem szczegółowym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest między innymi:

- poprawa jakości życia rodzin z problemem alkoholowym, problemem narkomanii oraz innych uzależnień ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie,
- podniesienie w społeczeństwie lokalnym, poziomu wiedzy o zagrożeniach wynikających z nadużywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz innych zachowań ryzykownych.

Zadania programu:

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025**

- 1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób zagrożonych uzależnieniem, wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń oraz osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotykowych i innych uzależnień poprzez:**
  - a) wstępne motywowanie zarówno osób uzależnionych jak i osób współuzależnionych do podjęcia terapii,
  - b) informowanie o możliwych miejscach odbywania terapii uzależnień,
  - c) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia,
  - d) refundacja kosztów dojazdu na leczenie dla osób uzależnionych i współuzależnionych do Ośrodków Terapii Leczenia Uzależnień,
  - e) udzielanie pomocy psychologicznej osobom po zakończonej terapii poprzez prowadzenie poradnictwa indywidualnego oraz grup wsparcia,
  - f) poradnictwo dla rodzin osób uzależnionych, informowanie o placówkach terapii uzależnień mających programy dla rodzin,
  - g) kierowanie osób uzależnionych na badania psychologiczne i psychiatryczne w zakresie stwierdzenia stopnia uzależnienia,
  - h) rozpatrywanie oraz kierowanie do Sądu Rejonowego w Łąncucie wniosków dotyczących zastosowania przymusowego leczenia odwykowego,
  - i) informowanie w miejscach publicznych o chorobie alkoholowej, jej skutkach oraz możliwościach leczenia (w formie ulotek, plakatów, publikacji, informacji na stronie internetowej),
  - j) współpraca oraz dofinansowanie świadczeń i usług związanych z profilaktyką alkoholową wykonywanych przez izbę wytrzeźwień.

- 2. Udzielanie rodzinom, u których występują problemy alkoholowe, narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:**
  - a) organizowanie spotkań konsultacyjnych z udziałem specjalistów ds. uzależnień oraz przedstawicieli różnych grup zawodowych spotykających się z problemem uzależnień, a także organizowanie spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie rozwiązywania problemów związanych z przemocą,
  - b) wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego koordynującego pracę na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
  - c) wspieranie działalności placówek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzonych przez organizacje pozarządowe,
  - d) podnoszenie kompetencji kadry m.in. w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (kursy, szkolenia, konferencje) itp.,
  - e) wsparcie psychologa dla dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych,
  - f) organizacja imprez sportowych, kulturalno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży,
  - g) organizacja imprez kulturalnych, sportowych, profilaktycznych dla osób starszych,
  - h) dofinansowanie i organizowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem dzieci dotkniętych dysfunkcją rodzinną i społeczną,

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025**

- i) współpraca z sądami w zakresie kierowania osób nadużywających alkoholu i stosujących przemoc w rodzinie na leczenie odwykowe oraz do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub terapeutycznych,
- j) uwzględnianie w środkach masowego przekazu zagadnień z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy domowej oraz stosowania procedury „Niebieskiej Karty”.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących uzależnień w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych:

- a) promowanie wśród dzieci, młodzieży i innych grup osób aktywnych form spędzania czasu wolnego poprzez realizację projektów i programów profilaktycznych, w szczególności zachęcenie do rozwoju aktywności sportowej oraz rozszerzenie oferty i poprawa funkcjonowania i zabezpieczenia bazy sportowo-rekreacyjnej w tym m.in.:
  - organizacja imprez sportowych,
  - organizacja imprez kulturalnych,
  - organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych,
  - tworzenie infrastruktury umożliwiającej zapewnienie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież oraz inne osoby zagrożone skutkami nadużywania alkoholu i narkotyków,
  - modernizacja obiektów sportowych, placów zabaw, dofinansowanie remontów i zadań inwestycyjnych w obiektach należących do Gminy i ich zabezpieczenie,
- b) wsparcie dla rodzin, w szczególności dla dzieci i podjęcie działań wychowawczych oraz edukacyjnych w świetlicach opiekuńczo-wychowawczych na terenie gminy (dofinansowanie do wynagrodzeń wychowawców, wyposażenie świetlic w potrzebne materiały itp.),
- c) wspieranie i prowadzenie działań promujących trzeźwość,
- d) organizowanie na terenie gminy konkursów plastycznych, literackich o tematyce antyalkoholowej, antynarkotykowej i promującej styl życia wolny od uzależnień np. zakup nagród), oraz organizowanie zawodów sportowych
- e) udział w kampaniach promujących zdrowy styl życia (dofinansowanie pikników dla całych rodzin),
- f) podejmowanie na terenie szkół i przedszkoli działań profilaktycznych skierowanych do rodziców, uczniów i nauczycieli,
- g) organizowanie wolnego czasu poprzez różnego rodzaju warsztaty, zajęcia tematyczne, zajęcia sportowe, zajęcia taneczne, wyjazdy do kina, teatru czy na basen itp.,
- h) informowanie o niebezpieczeństwie wszelkich rodzajów uzależnień,
- i) umożliwienie odbycia szkoleń w zakresie tworzenia nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych, problemów narkomanii, problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- j) realizacja i współfinansowanie szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych dot. problemów uzależnień i przemocy w rodzinie,

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025**

- k) organizacja sympozjów, obozów, warsztatów stacjonarnych i wyjazdowych dla osób uzależnionych, ich rodzin oraz osób potencjalnie zagrożonych, osób młodszych i starszych,
- l) organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży i dofinansowanie działań związanych z turystyką i sportem jako alternatywnych form spędzania wolnego czasu i zapobieganiu patologii społecznej a także dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- m) zakup sprzętu sportowego i innych materiałów służących do prowadzenia zajęć związanych z promowaniem zdrowego stylu życia,
- n) realizacja działań służących upowszechnianiu wiedzy z zakresu uzależnień behawioralnych, w tym upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień behawioralnych,
- o) upowszechnienie wiedzy na temat zagrożeń wynikających z nałogów behawioralnych,
- p) działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, w tym:
  - prowadzenie edukacji z wykorzystaniem materiałów informacyjnych i edukacyjnych;
  - nawiązanie współpracy z policją w celu zwiększenia liczby kontroli kierowców pod względem trzeźwości oraz substancji psychoaktywnych;
  - nawiązanie współpracy z mediami lokalnymi w celu informowania społeczności o działaniach prowadzonych na rzecz trzeźwości kierowców.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i innych podmiotów służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz innych uzależnień poprzez:

1. Wspomaganie działalności Klubów Abstynenckich działających na terenie Gminy Czarna.
2. Dofinansowywanie działalności Policji związanej m.in. z kontrolowaniem przestrzegania przez przedsiębiorców posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, wspólne organizowanie przedsięwzięć mających na celu propagowanie zdrowego stylu życia.
3. Finansowanie nagród, artykułów biurowych, spożywczych i materiałów informacyjno – edukacyjnych, niezbędnych do realizacji szkoleń, zajęć, konkursów, zawodów sportowych i festynów o tematyce powiązanej z problemem uzależnień, profilaktyki oraz promocji zdrowego stylu życia.
4. Wyposażenie w sprzęt pomocniczy oraz materiały biurowe Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych w działania profilaktyczne i naprawcze, w szczególności Pełnomocnika ds. Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym i Narkomanii, Członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz pracowników służb zaangażowanych bezpośrednio jak również pośrednio w realizację gminnego programu.
6. Współpracę ze środowiskiem kościelnym i duszpasterskim w zakresie promowania i wdrażania działań profilaktycznych.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY CZARNA NA LATA 2022 - 2025**

---

7. Finansowanie imprez o charakterze kulturalno – rekreacyjnym, których celem jest propagowanie idei trzeźwości oraz zdrowego stylu życia w społeczności lokalnej.
8. Wspieranie działań podejmowanych przez środowiska wzajemnej pomocy (pomoc Klubowi Abstynenta WYZWOLENIE)
9. Wzmocnienie systemu informacji na temat występowania zjawisk społecznie negatywnych, w celu podjęcia szybkiej interwencji.

**X. ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA REALIZACJI ZADAŃ
UJĘTYCH W GMINNYM PROGRAMIE PROFILAKTYKI I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH**

Wydatki związane z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii będą finansowane przede wszystkim ze środków finansowych:

- ✓ pochodzących z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
- ✓ pochodzących z opłat ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nie przekraczającej 300 ml.

XI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Podniesienie świadomości mieszkańców Gminy Czarna wobec skutków: nadużywania napojów alkoholowych, nadużywania substancji psychoaktywnych jak również wobec zagrożeń związanych z uzależnieniami behawioralnymi.
2. Zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczeniem spożycia napojów alkoholowych.
3. Udzielenie pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz osobom narażonym na ryzyko uzależnienia.
4. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach poprzez modyfikowanie stylu życia, wolnego od wszelkich używek szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
5. Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat różnych form przemocy i faktu, że jest to przestępstwo, na które niema przyzwolenia we współczesnym świecie

Przewodniczący Rady Gminy

Zdzisław Jaromi

